

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

Claus Leggewie

A monokulturalizmus halott - a multikulturalizmusra még várni kell

Németországban a konzervatívok a multikulturalizmus utáztatásának bírálatával próbálják igazolni tekintélyelvű politikájukat és elterelni a figyelmet évtizedekig tartó nemtörődömségükről, állítja Claus Leggewie. Nem hajlandók elismerni, hogy a muzulmánok is a társadalom részét képezik, és ezzel egy történelmi hiba megismétlődését kockáztatják. Daniel Cohn-Bendit egyszer azt mondta, hogy számára akkor lett világos, hogy a '68-as mozgalom győzelmet aratott Németországban, amikor egy konzervatív kollegája azt mondta, "a muzulmánokkal képtelenség boldogulni, molesztálják a nőiket". Éveken át azt hallottuk, hogy a multikulturalizmus csődöt mondott, és most a német kancellár - aki egyébként azért lehet kancellár, mert '68 és '89 maradandó eredményeket hozott- szintén csatlakozott a kórushoz. A nemek egyenlősége megvalósult, a bevándorlók integrációja kudarcot vallott? A multikulturalizmus minden tüzéségi tűz ellenére még mindig él és végül győzni fog. Engedjék meg, hogy mint azok egyike, akik először használták a "multikulti" kifejezést Németországban (ezt a címet adtam egy 1990-ben megjelent könyvemnek), megmagyarázzam, hogy Cohn-Bendit vagy az olyan liberális konzervatívok, mint Heiner Geissler, mit értettek ezen. Nem azt ugyanis, amit Angela Merkel. A kancellár nemrég egy lelkes fiatal kereszténydemokrata hallgatóság előtt így fogalmazott: "Most egy kis multikultit fogunk csinálni, együtt fogunk élni és mindenki elégedett lesz." Aki olvasta az eredeti érvelést és az ezt követő tanulmányokat, tudja, hogy a multikulturalizmus nem az önkényesség vagy a Saria elfogadását jelenti, hanem a sokféleség köztársasági szellemű integrációját. Ez azt jelenti, hogy hatályon kívül helyezzük az elavult nemzetiségi törvényt, előrettekintő szociálpolitikát és foglalkoztatási politikát folytatunk, az alkotmány előírásainak megfelelően biztosítjuk a vallásszabadságot, és megreformáljuk az oktatást. A multikulturalizmus hirdetői nagyon pontosan előrejelezték azokat a mai problémákat, amiket a "párhuzamos társadalom" vagy "iskolai kudarc" kifejezésekkel szoktunk jellemezni. Ők voltak azok, akik reálisan látták a problémákat.

Bírálatuk célpontja a Helmut Kohl vezette Kereszténydemokrata Unió (CDU) és a Szociáldemokrata Pártnak az a része volt, amely szintén ellenezte a bevándorlást. Ezek a pártok pontosan azt csinálták, amivel Kohl utóda, Merkel a multikulturalizmust vádolja: anyanyelvükön tanították a gyerekeket az iskolában, imámokat hoztak Törökországból, bizonytalan feltételeket alkalmaztak a foglalkoztatás terén, megsértették a polgárjogokat. Csak azért lehetett "együtt élni" mindezek ellenére, mert mindenki azzal áltatta magát, hogy a vendégmunkások végül hazamennek családjukhoz, miután kerestek némi pénzt. A kancellár ezzel csak el akarja terelni a figyelmet arról, hogy éppen az ő pártja felelős az elmúlt húsz évben folytatott hibás bevándorlási és integrációs politikáért. A CDU az olyan szülőkre emlékeztet, akik panaszkodnak tizenéves gyerekeikre, elfelejtve, hogy az ő dolguk volt, hogy felneveljék őket. És mert a CDU (és nem valamilyen multikulturalista párt) volt az, amely hagyta kicsúszni a dolgokat az irányítása alól, most autoriter intézkedéseket javasol azok ellen az emberek ellen, akik "nem hajlandók" integrálódni, noha senki sem hisz abban, hogy ezek az intézkedések eredményesek lesznek.

Bár Németország a bevándorlás szabályozatlansága tekintetében az 1990-es években az Egyesült Államokon is túltett, hosszú ideig a kivándorlás volt az erősebb tendencia. Nem utolsósorban azért, mert azok, akik Németországban tanultak, megfelelő képzettséget szereztek és "hazatértek". Ez nem meglepő, figyelembe véve azt a jól érzékelhető rossz hangulatot, amely olyan pánikkeltő könyvekkel, mint amit Thilo Sarrazin nemrég megjelentetett Németország felszámolja magát címen, nyilvánvalóan elriasztja a potenciális bevándorlókat. De ki fogja betölteni a több százezer üres mérnöki és szakmunkásállást? Ki fog gondoskodni a multikultit szapuló mai bloggerről, ha megöregszik?

"Az állam és a társadalom közötti kapcsolat megszakadása gyengíti társadalmunk alkotó potenciálját és megakadályozza, hogy elvégezzük a ránk váró feladatokat helyi és globális szinten. "Rosszkedvű passzivitással pocsékoljuk az időt, noha elvégzendő dolgunk volna az életünkkel, az országunkkal, az emberiséggel." Ez a szöveg ismerősen kell, hogy csengjen Angela Merkel számára: mivel a Neues Forum, a kelet-német ellenzéki mozgalom 1989-es alapítónyilatkozatából való. Mindez a mára is érvényes. A Sarrazin-vita azzal a következménnyel járt, hogy ma a társadalom ellenségesen viselkedik a bevándorlókkal és multikulturalista "ábrándozókkal" szemben. Úgy tűnik, mintha megismétlődően lenne a német társadalomban a 19. és a 20. században tapasztalt elutasító magatartás azzal szemben, hogy integrálják a zsidókat a mindennapi életbe, csak ezúttal a világi iszlám az, amit nem lesznek hajlandó elfogadni azok, akik szüntelenül keresztény-zsidó kultúráról papolnak. Azok, akik az iszlámot úgy, ahogy van idegen testnek minősítik a nyugati világban, valójában az iszlámisták malmára hajtják a vizet, hiszen azok is csak ezt mondják. Ha a német Leitkultur állítanánk a multikulturalizmus helyébe, az alkotmányellenes lenne. Lehet, hogy a nyugati demokrácia normái levezethetők bizonyos speciális hagyományokból, például a keresztény-zsidó hagyományból, de a kettőt nem szabad összerosni és érvként használni más hagyományok elleni kultúrharcra.

A multikulturális hétköznapiak folytatódnak függetlenül attól, hogy a Kereszténydemokrata Unió mennyi nyugatot ír bele a programjába, Persze ennek is vannak kellemetlen velejárói, de megvan a maga vonzó arca is. És ez remélhetőleg sok tehetséget fog Németországba vonzani, bár az idősödő többség mindent megtesz, hogy elriassa őket azzal, a multikulturalizmus erőszakos következményeiről beszél. Mindez már igen unalmas, és itt az ideje, hogy véget vessünk a pánikkeltésnek. Olyan politikára van szükség, amely nem takarózik statisztikákkal és szlogenekkel. Amely nyugodt, barátságos és egyszersmind progresszív.

GÁTI TIBOR FORDÍTÁSA